

SZKOŁĄ MARZEŃ i SZKOŁĄ Z KLASĄ

Monika Głodkowska, Małgorzata Góralczyk, Małgorzata Granoszewska

Z doświadczenia nauczycieli i szkół

Takie będą Rzeczpospolite, jakie ich młodzieży chowanie – prawdę tę wyraził Stanisław Staszic już w XVIII wieku. Obecny czas to ogromne wyzwanie dla rodziców, pedagogów, nauczycieli aby wykształcić młodych ludzi i wychować ich na wartościowych, prawych obywateli. Przed tym ważnym zadaniem staje szkoła.

Dobra szkoła to taka, która ocenia sprawiedliwie, uczy myśleć i rozumieć świat, rozwija społecznie, pomaga uwierzyć w siebie, przygotowuje do przyszłości, do życia w zjednoczonej Europie, wprowadza w świat kultury.

Aby przygotować odpowiednio młodego człowieka do życia, konieczne jest odejście od stereotypowego toku nauczania, zwiększenie szans edukacyjnych i życiowych uczniów ze szkół wiejskich. Stąd też uczestnictwo ambitnych szkół w programach zakładających uczynienie szkoły miejscem nie tylko zdobywania wiedzy, ale i nabywania umiejętności niezbędnych do funkcjonowania we współczesnym świecie oraz kształtowania postaw otwartości i tolerancji.

Jednym z programów, zakładających powyższe cele, była, realizowana w roku szkolnym 2004/2005, akcja *Szkoła z Klasą*. Przystąpiliśmy do niej i otrzymaliśmy ten tytuł. Zachęceni sukcesem przystąpiliśmy do kolejnego programu: *Szkoła Marzeń*, mającego na celu zwiększanie szans edukacyjnych i życiowych uczniów

szkół wiejskich, dzięki wspólnej pracy nauczycieli, zaangażowaniu społeczności lokalnej i stworzeniu lokalnych programów rozwoju oświaty. Na realizację programu otrzymaliśmy 88.000 złotych. Dzięki temu możemy bardziej jeszcze skoncentrować się na procesie dydaktyczno-wychowawczym każdego ucznia, rozwijaniu jego pasji, zainteresowań i motywacji.

JESTEŚMY SZKOŁĄ Z KLASĄ

w której istotą edukacji jest dostrzeganie różnic i specyficznych potrzeb edukacyjnych uczniów oraz dostosowanie do nich sposobu nauczania. Dzięki podjętym działaniom uczniowie są sprawiedliwie oceniani, wiedzą, czego mają się uczyć, znają i rozumieją zasady oceniania. Podjęliśmy się nauki twórczego i krytycznego myślenia, pomagamy rozwiązywać realne problemy. Dzięki zorganizowaniu festiwalu nauki pod hasłem *Zrozumieć świat*, młodzież wykonała miniprojekty badawcze, prezentowała osiągnięcia współczesnej nauki, przedstawiała spektakle edukacyjne, co uruchomiło pomysłowość i aktywność, połączyło edukację z dobrą zabawą.

Ważnym przedsięwzięciem, które z sukcesem zrealizowaliśmy, były działania rozwijające społecznie, choćby poprzez zorganizowanie ogólnopolskiej akcji „Góra grosza” mającej na celu pomoc wychowankom Domu Dziecka, czytanie dzieciom, wystawienie jasełek dla pensjonariuszy

Domu Pomocy. Możliwość pracy na rzecz innych uwrażliwiło młodych ludzi.

Podjęliśmy się promocji zdrowego stylu życia i walki z nałogami, ochrony uczniów przed nimi. Wszystko to zwiększyło świadomość prozdrowotną, przyczyniło się do kształtowania odpowiedzialności za własne wybory.

Poprzez uczestnictwo w akcji staliśmy się szkołą przygotowującą do przyszłości, do życia w nowoczesnym świecie. Skuteczniej jeszcze uczymy języków obcych poprzez żywy z nimi kontakt, np. poprzez projekcje filmów, korespondencję z uczniami z innych krajów, wystawianie scenek w języku obcym.

SZKOŁA MARZEŃ

Przygotowując wniosek i tworząc projekt oraz plan działań, nie mogliśmy nie powiązać go z programami rozwoju szkoły – pięcioletnim i rocznym, zakładającymi podniesienie jakości pracy, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji procesu kształcenia oraz szczególnych potrzeb edukacyjnych uczniów.

W procesie kształcenia ukierunkowaliśmy cele na rozwój uczniów poprzez właściwie dobrane, zróżnicowane i skuteczne metody pracy uwzględniające korelację międzyprzedmiotową, jak też przemyślany proces oceniania, zmierzający do poprawy efektów kształcenia.

Uczniowie mają świadomość, że nasza szkoła tworzy środowisko wspierające uczenie się, gdyż nauczyciele precyzyjnie określają wymagania edukacyjne, dostosowują je do indywidualnych możliwości, predyspozycji, budują klimat zaufania w codziennej pracy dydaktyczno-wychowawczej. Niezwykle ważnym obszarem jest równość szans bez przejawów uprzedzeń czy niesprawiedliwości. Uczniowie są świadomi obowiązków i praw ucznia, co pozwala, poza zaspokajaniem potrzeb edukacyjnych, na zapewnienie rozwoju osobowego.

Nie moglibyśmy skutecznie realizować programu *Szkoły Marzeń* bez powiązania planowanych w jego ramach działań z lokalnym programem rozwoju. Udało nam się podnieść standard szkoły poprzez wprowadzenie atrakcyjnych zajęć dydaktycznych i wychowawczych, aktywną współpracę z instytucjami wspierającymi pracę szkoły, szeroki dostęp do internetu. W powiązaniu z priorytetami planu rozwoju lokalnego nie tylko zmierzamy do zapewnienia równych szans edukacyjnych, zdobywania nowej wiedzy i nowych umiejętności, pomocy w wyborze zawodu, ale też aktywizujemy społeczność lokalną wokół działań na rzecz edukacji i wychowania.

ZROBILIŚMY WIELE

Zwiększaniu szans edukacyjnych i życiowych naszych dzieci służą wybrane przez nas i realizowane trzy, spośród czterech, priorytety. W ich ramach zapewniliśmy równe szanse edukacyjne uczniom, w tym uczniom niepełnosprawnym. Jak wiele można zyskać uczęszczając na różne koła zainteresowań, dowiedziała się liczna grupa uczniów rozwijająca swe uzdolnienia w kole teatralnym, sportowo-rekreacyjnym, informatycznym, matematycznym, języka niemieckiego, angielskiego, polonistycznym, biologiczno-ekologicznym, chemicznym, geograficzno-turystycznym, historycznym. Zapewnienie takich zajęć, jak gimnastyka korekcyjna, zajęcia wyrównawcze, terapia logopedyczna umożliwiło nieoczoną pomoc uczniom z problemami w nauce oraz uczniom niepełnospraw-

nym. Okazało się, że wszystko to nie tylko doskonalili, rozwijają i kształcą, ale też bawi, uczy współdziałania w grupie, przełamywania słabości, nieśmiałości. Uczestnictwo w kołach językowych zaowocowało nawiązaniem współpracy, korespondencji drogą internetową z uczniami szkół za granicą. Widzimy, że powyższe działania zapewniły naszym uczniom wszechstronny rozwój, rozbudziły motywację do dalszego przełamywania wewnętrznych barier.

Ważnym czynnikiem wpływającym na rozwój młodzieży szkolnej jest jej uczestnictwo w kulturze, co realizujemy, organizując wyjazdy do teatru, muzeów, wycieczki krajoznawcze.

Realizacja programu *Szkoła Marzeń* pozwoliła przełamać funkcjonujące w społeczeństwie stereotypy wobec osób niepełnosprawnych. Bo kto powiedział, że Artur z upośledzeniem sprzężonym, poruszająca się na wózku inwalidzkim Marlenka, czy upośledzony w stopniu lekkim Łukasz nie mogą uczestniczyć w naszych przedsięwzięciach? Uczestniczą i dobrze się w tym czują. Dzięki sfinansowaniu zaplanowanych przez nas działań przystosowaliśmy budynek szkolny – łazienkę, ławki, krzesła – do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Dużą wagę przywiązujemy do zdobywania dodatkowej wiedzy i umiejętności w zakresie wyboru dalszej ścieżki edukacyjnej i zawodowej. Uczniowie, realizując projekt *Kariera zawodowa w zjednoczonej Europie*, gromadząc i opracowując informacje o zawodach, tworząc wreszcie *Galerię zawodów*, przygotowują się do podejmowania samodzielnych wyborów, rozwijają świadomość edukacyjno-zawodową, jak też kształcą umiejętność swobodnego poruszania się w przyszłości po rynku pracy. Dzięki działalności Szkolnego Ośrodka Kariery, współpracy z doradcą zawodowym, pedagogiem uświadamiają sobie predyspozycje, preferencje zawodowe, cechy charakteru, zainteresowania. Do realizacji powyższych działań konieczne było nawiązanie współpracy z zakładami pracy. Dzięki wycieczkom do ZUS, KRUS, UG, PPKS, Policji,

OSP, jednostki wojskowej, sądu, piekarni, zakładów mleczarskich, spotkaniom z przedstawicielami zawodów młodzi ludzie mogli „dotknąć” każdego zawodu, bezpośrednio poznać specyfikę, charakter pracy. Wiele słyszymy o braku umiejętności wypełniania dokumentów wymaganych przez pracodawców. Nasi uczniowie, a nawet dorośli mieszkańcy gminy (bo i dla nich realizowany jest ten projekt), nie będą mieli tego problemu, gdyż specjalista udziela informacji i pomocy jak pisać oraz wypełniać potrzebne dokumenty.

Przystąpienie do programu *Szkoła Marzeń* pozwoliło na wzmocnienie roli szkoły w aktywizowaniu społeczności lokalnych wokół wspólnych działań na rzecz edukacji i wychowania młodzieży. Zorganizowanie Debaty z udziałem lokalnych instytucji przyczyniło się do wyłonienia kierunków zmian lokalnej oświaty. Podjęto współpracę w ramach koalicji instytucji na rzecz szkół oraz zwiększania szans edukacyjnych i życiowych uczniów szkół wiejskich, a analiza wyłonionych priorytetów pozwoliła na stworzenie planu rozwoju lokalnej oświaty. Skoncentrowaliśmy się tu na promowaniu wśród uczniów zdrowego stylu życia, poprzez organizowanie konkursów o tematyce prozdrowotnej, udział w zawodach sportowych, spotkania z fachowcami do spraw promocji zdrowia.

Również za ważne uznaliśmy zapewnienie bezpieczeństwa uczniom, poprzez spotkania prewencyjne, pogadanki. Postanowiliśmy, we współpracy z koalicjantami, podejmować działania służące rozwojowi kultury na terenie gminy, udostępniać uczniom informacje o dalszym kształceniu i planowaniu kariery zawodowej.

Promocji gminy i jej szkoły w środowisku służyło, zrealizowane metodą projektu, duże przedsięwzięcie pod tytułem *Zasłużeni dla ziemi czernickiej*, którego celem było poznanie biografii i zasług osób wyróżniających się na przestrzeni wieków i współcześnie działalnością patriotyczno-społeczno-kulturalną na rzecz ziemi czernickiej i jej mieszkańców. Realizacja tego zadania miała wpływ na kształcenie

więzi społecznej, wzmocnienie poczucia własnej wartości, świadomości mocnych stron oraz walorów własnego środowiska. Bardzo ważnym elementem powyższych działań jest intensywna współpraca z instytucjami lokalnymi: Urzędem Gminy, Muzeum Historycznym w Przasnyszu, Gminnym Centrum Informacji, Stowarzyszeniem Rozwoju Ziemi Czernickiej, Ośrodkiem Zdrowia, OSP w Czernicach Borowych, jak też współpraca ze szkołami podstawowymi naszej gminy, których uczniowie zostali włączeni do realizacji projektu.

WARTO BYŁO...

Udział w programie *Szkoła Marzeń* przyczynił się do współpracy z instytucjami, lokalnym środowiskiem, z kombatanami, którzy walczyli na naszym terenie. Zacieśniła się współpraca z rodzicami, którzy aktywnie uczestniczą w życiu szkoły. Wszystko to jest jedną z mocnych stron naszych działań, podobnie jak rozwijanie świadomości patriotycznej i obywatelskiej. Z sukcesem również realizujemy program wyrównywania i zwiększania szans edukacyjnych dzieci o specjalnych potrzebach. Zwiększyła się liczba zajęć pozalekcyjnych, a co za tym idzie efekty kształcenia, również dzięki pracy z uczniem zdolnym. Uczniowie rozwijają swoje zainteresowania, zdobywają nowe umiejętności, uczą się tolerancji. Poza tym zacieśniła się współpraca nauczycieli z uczniami, szkoły z rodzicami, instytucjami, środowiskiem lokalnym. Realizacja programu zaowocowała uczestnictwem w życiu kulturalnym, doskonaleniem umiejętności korzystania z technologii informacyjnych i komunikacyjnych, rozwinięła też świadomość edukacyjno-zawodową uczniów.

Szkoła, dzięki podjętym działaniom, stała się też aktywnym uczestnikiem życia lokalnego. ■

Autorki są nauczycielkami w Publicznym Gimnazjum w Czernicach Borowych.

Czy mierzenie jakości pozwala szkołom zapewnić jakość

– z doświadczeń dyrektora szkoły

Cezary Ziembicki

Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika w Iłży to szkoła z prawie 70-letnią tradycją. W swojej wizji i misji edukacyjnej za priorytet uznaje wszechstronny rozwój ucznia w duchu uniwersalnych wartości, poszanowaniu praw człowieka i tolerancji. Program rozwoju szkoły ukierunkowany jest na podnoszenie jakości kształcenia, opieki i wychowania – tak, by absolwent opuszczający nasze mury mógł sobie poradzić na dalszych etapach kształcenia oraz umiał się odnaleźć we współczesnej rzeczywistości.

Początek mojej pracy w liceum i objęcie, w 1998 roku, funkcji jego dyrektora zbiegły się z pracami nad reformą oświaty, a następnie jej wdrażaniem. Wprowadzone zmiany związane z ocenianiem, system egzaminów zewnętrznych, wreszcie, nałożenie na szkoły obowiązku mierzenia jakości pracy wprowadziły do szkół nową jakość. Jakość, którą można mierzyć i porównywać. Jakość, którą trzeba budować, by osiągnąć sukces na rynku edukacyjnym oraz w środowisku.

Budowanie jakości i jej mierzenie to zaplanowany proces, obejmujący ciąg

działań i zastosowanych procedur, począwszy od diagnozy i planowania, poprzez realizację, aż do ewaluacji.

W prezentowanym materiale przedstawie dwa przykłady, które, traktowane systemowo, przyczyniły się do podniesienia jakości pracy kierowanej przeze mnie szkoły. Pierwszy z nich dotyczy poprawy frekwencji, drugi zaś doskonalenia efektów kształcenia.

Poprawa frekwencji uczniów

Podczas procesu mierzenia jakości i diagnozowania obszaru Opieka i Wychowanie okazało się, że słabą stroną pracy szkoły jest frekwencja uczniów. Aby ją poprawić i zmniejszyć liczbę nieobecności, został wyłoniony zespół nauczycielski do opracowania programu, którego wdrożenie skutecznie miało wyeliminować zaistniały problem.

Cele, które określił program, były następujące:

- cel główny: podniesienie jakości pracy opiekuńczo-wychowawczej szkoły,
- cele szczegółowe: